

EXPOSICIÓ HOMENATGE DE CATALUNYA A

LOLA ANGLADA

Ara us trobareu amb una dona artista, humana, molt humana, qui ha sabut encertar els signes de la seva vida des de molt jove, i ha sabut restar-hi fidel. Els signes de la seva vida han estat la joia i la puresa dels infants, la fragància de la naturalesa i la tendresa arraulida sota les creacions dels homes i les dones dels «vells temps». Infants, animalets i plantes, calaixeres i nines, vestits i domassos, carrers i places, el poble en moviment, tot un món percebut amb agudesesa de visió i expressat amb agilitat i cautela a les mans, benaurança agosarada i neta a la vegada. Si a tot això hi afegiu fidelitat a Catalunya, anhel de justícia i tenacitat obstinada, haureu connectat una mica amb aquesta dona a qui tot Catalunya ret homenatge.

L'hi retem els grans que quan érem infants identificàvem el gest, la figura i la paraula de Lola Anglada i servem encara la mateixa joia en retrobar-la. L'hi reteren, els primers, a Tiana aquells que l'oblidaren i després s'esmenaren. Cal que l'hi reteu també els joves i els infants d'avui, perquè ella és la dona-símbol d'una Catalunya retrobada.

Jordi Maragall

Director General de Cultura de la Generalitat de Catalunya

paraules d'homenatge

Accepto amb molt de gust la invitació d'escriure unes paraules referents a la gran escriptora i pintora de Catalunya Lola Anglada, amb motiu de l'homenatge que li tributa el poble de Tiana.

Encara que sé que no puc glossar degudament la seva personalitat tan rica, em plau molt de recordar el gran bé que ha fet al nostre país amb els seus importants encerts i realitzacions. És important la seva obra en el camp pedagògic on la seva sensibilitat i intuïció excepcionals li permeteren de captar i connectar d'una manera natural i adequada amb l'ànima i els desigs dels infants catalans i proporcionar-los unes narracions úniques en el seu gènere. És important, sobretot la seva pintura i obra gràfica que, per una part, és com la continuació visual necessària i lògica de la seva obra pedagògica i, per altra, la captació i l'expressió de tot allò que de bo, noble i bell té i ha tingut el nostre poble.

Però per damunt de les seves obres tan importants sobresurt i perdura per a Catalunya el testimoni de la seva vida abnegada, intel·ligent i fidelment unida a la causa de la nostra pàtria.

Lola Anglada sintetitza un conjunt de qualitats i realitzacions que la fan exemple i motiu d'orgull del nostre poble. A ella Catalunya deu gratitud i homenatge i em plau fer-ho amb aquestes paraules plenes d'admiració, agraïment i afecte.

JOSEP TARRADELLAS
President de la Generalitat de Catalunya

Admiro tres coses fonamentals en Lola Anglada: la seva fidelitat a Catalunya, l'esperit d'infància i la seva joia de viure. Tot això ho comunica a través de la bellesa com la font humil però indefectible que ella mateixa ens ha descrit: amb un estil clar i rialler, que expressa una saviesa evangèlica i profunda. Ella es posa a l'abast de petits i grans, i encén en nosaltres, sense adonar-nos-en, el desig de ser millors.

CASSIÀ M. JUST
Abat de Montserrat

LOLA ANGLADA, tota una vida consagrada als infants, a enriquir-ne la ment i la imaginació, a meravellar-los, en un mot, a fer-los feliços, bé mereix l'homenatge de Catalunya entera: dels qui ara arriben a l'edat de la raó i dels qui un dia, a través de dues generacions, troben o trobaren en els seus dibuixos i en les seves històries el més exquisit nodriment espiritual.

JOAN B. CENDRÓS
Secretari General d'Òmnium Cultural

En la personalitat de Lola Anglada conviuen valors molt diversos, per bé que en ella no siguin mai contradictoris. El seu estil la situa al costat dels grans mestres anglesos i trancesos de la primera meitat del segle, però al mateix temps ha sabut reflectir d'una manera personalíssima el passat barceloní i, tant en els dibuixos com en els textos, els infants, les plantes o les bestioles del món rural de Catalunya.

JOAN AINAUD DE LASARTE
Director dels Museus Municipals de Barcelona

Siempre he sentido una gran admiración por Lola Anglada. De niño yo quise ser dibujante, y aquel charneguillo que yo era copiaba, a su manera, las ilustraciones de «Un lloc per a cada cosa i cada cosa al seu lloc», «Contalla de la lluna», «La formigueta que va anar a Jerusalem», «La princesa de bo de bo»...

Me adhiero plenamente a un homenaje que pocas veces me ha parecido más justificado y te doy las gracias, Lola.

FRANCISCO CANDEL
Escriptor - Senador

Recordo la Lola Anglada dels anys 20, quan es féu popular per les seves novel·les infantils, que il·lustrava ella mateixa amb un dibuix delicat i espontani, que la va fer conèixer per tota la mainada de Catalunya. L'obra més popular de Lola Anglada és, sense dubtes, «El més petit de tots», protagonitzada per un nen petit vestit de milicià, que li fou encomanada, en temps de guerra, per la Conselleria de propaganda de la Generalitat i que es reproduï per centenars de milers d'exemplars.

JOSEP ANDREU I ABELLÓ
Diputat

Per a mi Lola Anglada és, sobretot, un record d'infància. A casa teníem els seus llibres il·lustrats i ens entreteníem hores i hores fullejant-los: La Margarida, en Peret, en Narcís, Monsenyor Llangardaix... Avui, a més, aquells textos, aquells dibuixos tan catalans, m'evocuen un dels paisatges que més m'estimo: el Maresme, que Lola Anglada vivia des de Tiana i jo des del meu poble de Premià de Dalt, aquella Catalunya ideal que tots, un moment o altre de la nostra vida hem desitjat i que tots, avui, tenim el deure de construir.

JORDI PUJOL
Diputat

Recordo Lola Anglada, autora d'«El més petit de tots». Admiro, a part la seva capacitat com a pintora, dibuixant i artista, la seva postura de postguerra, que fou d'una gran dignitat. Qualsevol homenatge que se li pugui fer està molt més que justificat i jo m'hi adhiereixo.

TERESA PÀMIES
Escriptora

Els meus records més antics d'aquesta dibuixant exquisida que és Lola Anglada em vénen de les publicacions infantils i juvenils que vaig llegir ja en temps, naturalment, molt llunyans. No he tingut el gust de conèixer personalment la gran artista però estic segur que ha estat i és, com se la pot endevinar a través de la seva obra, plena de gràcia i bellesa.

MIQUEL COLL I ALENTORN
Historiador

Les nostres coses són les que estimem. Lola Anglada, amb els seus dibuixos ens ha ensenyat de veure i estimar l'humilitat de l'herba a la vora del camí, la seguretat del pi dalt la carena, els colomars que volten Santa Maria del Mar, i el seu campanar, i nois i noies, i vells i joves de cares germanes. Lola Anglada ha ensenyat de veure i estimar la nostra Catalunya a moltes generacions d'infants.

MARTA MATA
Pedagoga - Diputat

Lola Anglada s'ha fet acreedora de l'agraïment de les generacions catalanes del segle XX i molt especialment dels infants. Representa per a tots un exemple del bon fer dels nostres artistes més genuïns i sensibles.

L'obra de Lola Anglada Sarriera forma part del patrimoni col·lectiu de tots els catalans, expressa l'art femení d'ahir, d'avui i de sempre.

Al seu racó sentimental i monàstic de Tiana —per tants i tants motius lligat a la meua família— vull fer arribar el testimoni de la nostra estima, admiració i respecte.

JOAN REVENTÓS
Diputat

Un dels més vius records de la meua adolescència són les ombres del jardí de Ca N'Anglada, a Tiana, i la penombra de les sales de la casa que contrastava amb la lluminositat de l'estudi on les mans de la Lola, de la nostra Lola, deixaven damunt el paper verge aquelles meravelles que ella sola ha sabut crear. Un exemplar de «Monsenyor Llangardaix», dedicat a mi i als meus germans, ocupa encara, després de tants anys, un lloc preferent a la meua biblioteca. Tots nosaltres, i també el País, tenim moltes coses a agrair a la Lola. Jo, a més, li haig d'agrair l'interès que ella va despertar en mi per la plàstica. Gràcies, moltes gràcies, Lola.

JOSEP M. PALAU I CAMPS
Escriptor

la vida i l'obra de LOLA ANGLADA

UN AMBIENT FAMILIAR

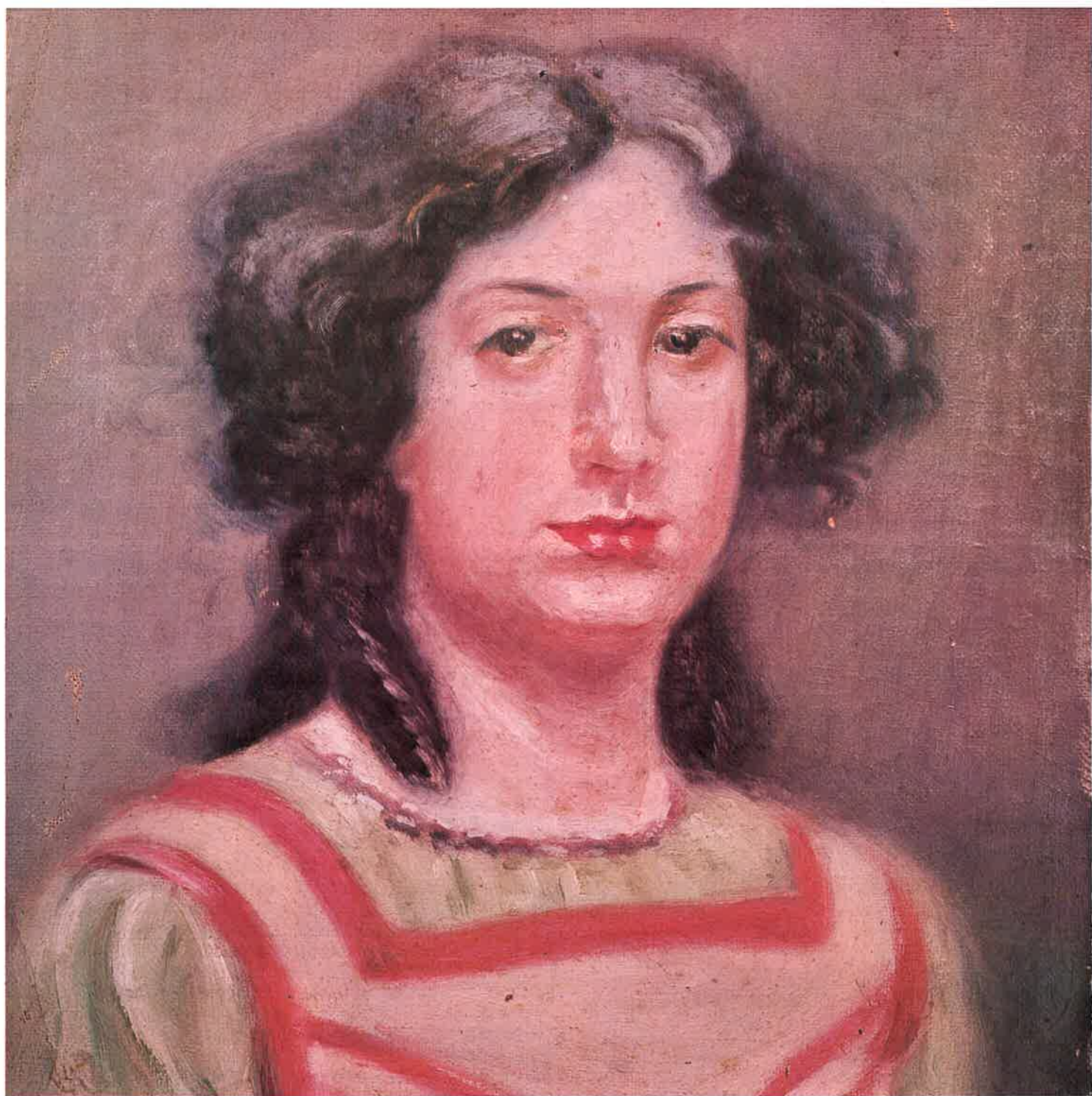
Dintre el món noucentista, Lola Anglada té un lloc particular. Representa, en efecte, el pol oposat a la pedanteria culturalista de Xènius. Potser millor que ningú, ella hi aporta el cultiu extrem de l'espontaneïtat.

Possiblement és així per l'origen social, la infantesa i la vida familiar de l'artista. El seu pare, com el seu avi i els besavis, eren de la Barcelona vella, propietaris de cases, i vivien d'administrar-les. La seva mare era de la família aristocratitzant dels Sarriera. La família vivia molt a l'antiga, a la plaça de Santa Anna, i des de dos-cents anys era propietària d'una casa a Tiana, un conjunt format per una vella masia gòtica i una casa de senyors neoclàssica del començament del segle XIX, on passaven els estius.

L'àmbit familiar de la ciutat vella i del Maresme, les temporades d'infant malaltís passades a una masia de Tiana mateix, en contacte directe amb els treballs agrícoles, les plantes, les flors, els animals i el pas de les estacions, tot permetia que en la seva obra es pogués realitzar d'una manera natural el desig noucentista de la troballa d'idees arquetípiques materialitzades. No li calgué cercar res per a fer del paisatge humanitzat, del mar creuat per veles llatines, de les orenetes, de les nenes i dels vailets de poble, de les masies i de les cases neoclàssiques, dels modestos jardins ordenats o de les terrasses amb balustrades, tota una mitologia de la Catalunya mediterrània. Tampoc no li calgué cercar, per a l'operació, no menys noucentista, de convertir en cultura moderna, en estil, l'heretatge popular de la iconografia i els grafismes populars, atès que les rajoles i els boixos, les auques, els ventalls, les nines, els sants d'escaparata i les imatges d'Épinal eren elements abundosos del seu entorn quotidià.

Quan llegim els seus textos, com el de «La meva casa i el meu jardí» on resumeix els records vinculats al seu entorn, observem que la font de tots els seus temes i de tot el seu llenguatge es troba en l'amor envers la realitat immediata de la seva infantesa. D'altra banda, quan li preguntem per artistes que l'han interessada o per llibres que l'han influïda, confessa que ni l'art ni els llibres dels altres no l'han interessada mai. Ella ha dibuixat i ha pintat, ella ha escrit abundantment, però només allò que sortia d'ella mateixa. Pràcticament no ha vist art ni ha llegit. Adhuc els dos anys que va viure a París no s'interessa pels museus ni per les galeries, sinó per la vida dels carrers de la ciutat.

Autoretrat

D'artistes, als seus textos, només hem vist citats Giotto i Fra Angèlic, com Bach, Mozart i Beethoven. És una tria que ens suggereix l'atmosfera italianitzant i sobretot musical que respirava l'acadèmia de Francesc Galí, la qual irradiava damunt tota la joventut inquieta de la primera dècada de segle.

L'APRESENTATGE

Des de la primera infantesa, dibuixava espontàniament. Recordo dibuixos fets quan tenia tres anys. L'ambient familiar li era propici. Un avi seu havia anat a classes a Llotja i el seu pare col·leccionava nines. Entre els vuit i els deus anys, anava amb el pare al teatre, a veure la Rojas i la Capeló, i després a casa es feia llibrets amb l'argument de les obres i dibuixos dels personatges amb llurs vestits. Va començar a anar a Llotja molt aviat, va guanyar-hi un concurs dibuixant un Miquel Àngel i va arribar a classe del natural, d'on la van treure perquè no tenia l'edat. Va passar per l'Escola d'Art de Francesc Galí, perquè era veí seu, al carrer de la Cucurulla, on va entaular amistat amb Joan Miró i amb Enric C. Ricart, però Galí mateix opinà que era llàstima treure-li l'espontaneïtat i va proposar al seu pare que no la hi portés més. Va passar pels tallers de l'Antoni Utrillo —el pintor ensucrat que decorava teatres i cafès amb pintures com de país de ventall—, i quan Utrillo se'n va anar a Amèrica continuà amb el seu successor, el paisatgista i animalista Llaverias que fou en realitat el seu únic mestre.

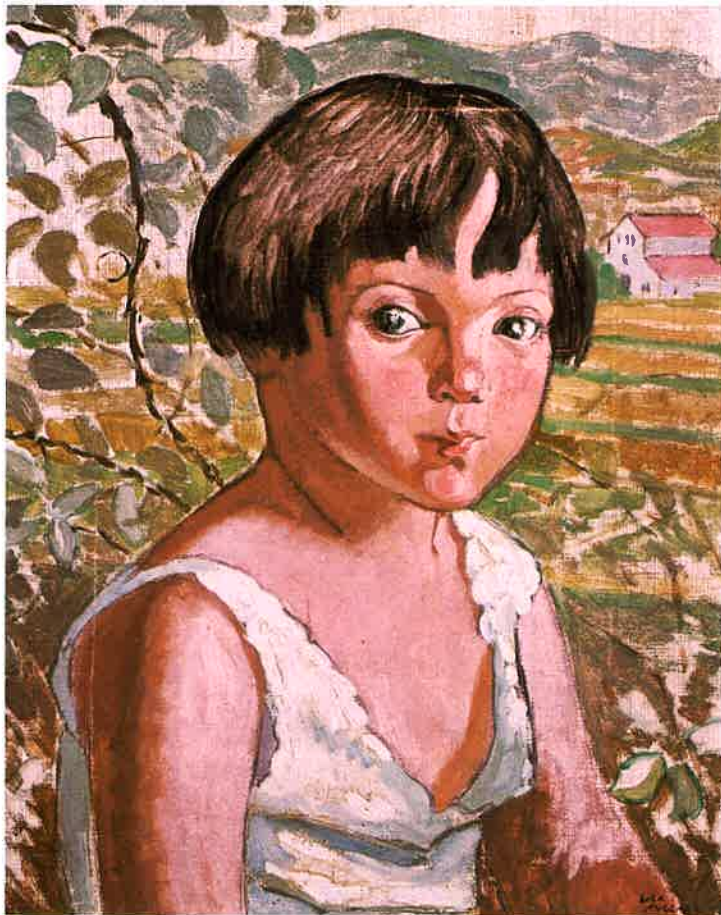
PRIMERA PROFESSIONALITAT

Quan tenia catorze anys, Llaverias li proporcionà la primera ocasió de treballar, per al «Cu-cut!», fent acudits i caricatures, tot comprès, idea, text i il·lustració. Amb ell va fer la primera exposició, al Faianc Català, el 1912, amb vint-i-cinc caricatures i nou aquarel·les, exposició que fou seguida per una altra d'individual, amb il·lustracions d'Oscar Wilde i de Perrault, a les Galeries Laietanes. El 1915 feia la il·lustració del Parenostre i de l'Avemaria per a l'editor Dalmau, i el 1917 les grans il·lustracions en color, realment complexes i fetes amb gran empenta, per a la **Magraneta** i **Les tres taronges d'or** de Pere Aldavert, a l'Editorial Muntanola. El seu estil preciosista, que fa pensar alhora en Arthur Rackham i en Harry Clarke, ja estava constituït.

En aquella època tenia un estudi comú amb Joan Miró i Enric C. Ricart, que fins al 1915 havien treballat a l'Escola Galí. El pare de la Lola els havia proporcionat el pis, per vint-i-cinc pessetes al mes, a la casa Sunyol, gran casal antic, al costat del gremi de velers, per on ara passa la Via Laietana.

Pintura al tremp

Retrat de nena. Oli

Pintura al fresc

L'ESTADA A PARÍS

Quan tenia vint-i-dos anys, el 1918, seguint els passos de Miró i de Ricart, decidí anarse'n a París. Contrariat el pare, però acompanyada de la mare, hi anà per quinze dies. Un suís, Werner, conegut al tren i que, a París, les havia seguides amb un cotxe de cavalls, va obrir-li el camí per a obtenir una borsa de l'Estat francès, i així va poder quedar-s'hi. Una amiga de la pensió li donà l'adreça de l'Hachette i ella va anar-se'n'hi amb la carpeta de dibuixos, a oferir-se. M. Hachette en persona els jutjà interessants, però considerà que no podien ésser d'ella. Va haver de fer-ne un davant seu per a convèncer-lo.

Immediatament, entre 1918 i 1931, es dedicà a il·lustrar les obres de la comtessa d'Aulnoy, com **La chatte blan-**

che o **L'oiseau bleu**; les **Chansons couleur du temps** d'Hermin Dubus; les famosíssimes obres de la comtessa de Ségur: **Histoire de Rosette**, **Histoire de Blondine**, **Le bon petit Henri**, etcètera; **Le bon roi Ortolan** de Monquet, i un cert nombre de publicacions periòdiques, amb acudits i historietes.

D'altra banda, l'editorial F. Nathan li encarregà la il·lustració d'obres pedagògiques, com **La récitation Française** de Souché (1924). Els directius de la Nathan coneixien els llibres i els quaderns de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i estimaven que eren els millors llibres del món, per a infants. Volien que ella els fes quelcom de semblant.

A París tenia una gran amistat amb Josep Clarà i sobretot amb Juli González, i amb la Pilar i la Lola González,

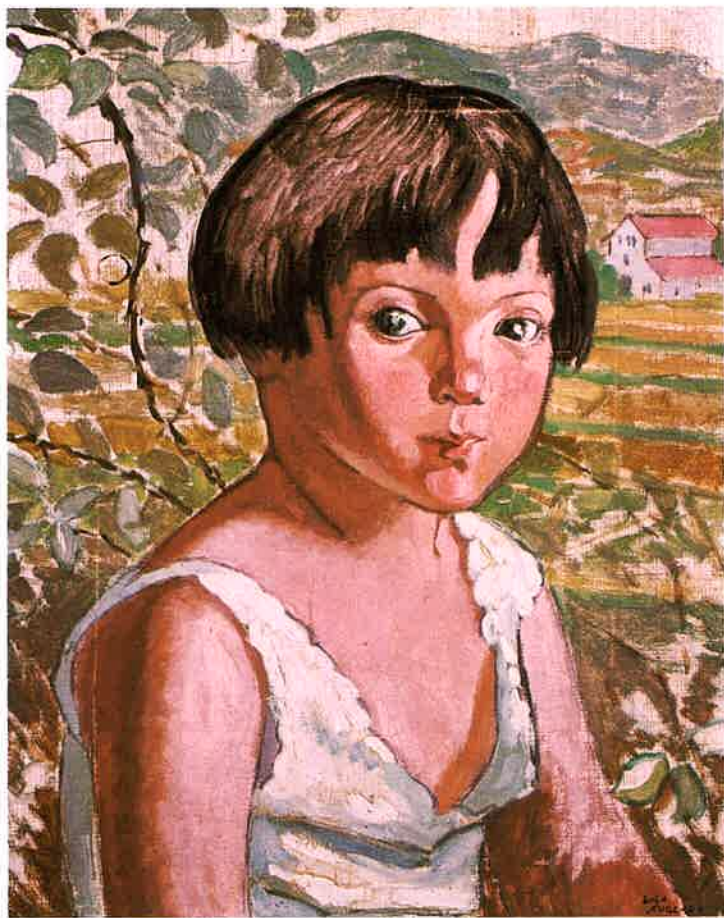

amb els quals convisqué molt.

Des del 1920 tornà a viure a Barcelona, encara que continuà col·laborant durant més de deu anys amb les editorials de París, on viatjava sovint. Allí havia fet una gran amistat amb Francesc Macià, del qual conserva diverses lletres, i quan, després del 1926, aquest va ésser desterrat a Bèlgica, l'anà a visitar a Brusselles. Una vegada que Macià la invità a dinar en un restaurant de

luxe als afores, a La Forêt, estigueren mirant-hi molta estona una gran peixera i admirant els peixos. Estimaven tant els animals tots dos, que quan el **maitre** va demanar-los quin peix desitjaven per dinar, malgrat que a Macià li agradava molt el peix, van decidir de menjar carn. No volien fer matar cap d'aquells animals que havien estat admirant.

A Barcelona, inicià la publicació de llibres totalment seus, text i il·lustracions, dirigits als infants.

Retrat de nena. Olí

Pintura al fresc

L'ESTADA A PARÍS

Quan tenia vint-i-dos anys, el 1918, seguint els passos de Miró i de Ricart, decidí anarse'n a París. Contrariat el pare, però acompanyada de la mare, hi anà per quinze dies. Un suís, Werner, conegut al tren i que, a París, les havia seguides amb un cotxe de cavalls, va obrir-li el camí per a obtenir una borsa de l'Estat francès, i així va poder quedar-s'hi. Una amiga de la pensió li donà l'adreça de l'Hachette i ella va anar-se'n'hi amb la carpeta de dibuixos, a oferir-se. M. Hachette en persona els jutjà interessants, però considerà que no podien ésser d'ella. Va haver de fer-ne un davant seu per a convèncer-lo.

Immediatament, entre 1918 i 1931, es dedicà a il·lustrar les obres de la comtessa d'Aulnoy, com **La chatte blan-**

che o **L'oiseau bleu**; les **Chansons couleur du temps** d'Hermin Dubus; les famosíssimes obres de la comtessa de Ségur: **Histoire de Rosette**, **Histoire de Blondine**, **Le bon petit Henri**, etcètera; **Le bon roi Ortolan** de Monquet, i un cert nombre de publicacions periòdiques, amb acudits i historietes.

D'altra banda, l'editorial F. Nathan li encarregà la il·lustració d'obres pedagògiques, com **La récitation Française** de Souché (1924). Els directius de la Nathan coneixien els llibres i els quaderns de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i estimaven que eren els millors llibres del món, per a infants. Volien que ella els fes quelcom de semblant.

A París tenia una gran amistat amb Josep Clarà i sobretot amb Juli Gonzàlez, i amb la Pilar i la Lola Gonzàlez,

ELS VINTS I ELS TRENTES

El 1920, l'Editorial Catalana li publicà els **Contes del Paradís**, però des del 1928, amb el famós **En Peret**, seguit per **La Margarida**, el **Monsenyor llangardaix** (1929) i el **Narcís** (1930), s'editaria ella mateixa els llibres, amb molta cura, i en confiaria la impressió a Sallent, de Sabadell.

Els pedagogs estimaren molt aquestes publicacions, que foren elogiades per Artur Martorell a «La Paraula Cristiana» i per Alexandre Galí a «La Veu de Catalunya». El crític d'art més escoltat, Joan Sacs (Feliu Elias), hi veié, a la «Revista de Catalunya», els millors llibres per a infants dels països. L'elogià també Joaquim Folch i Torres a la «Gasete de les Arts».

A part les publicacions pròpies, realitzà, per a l'Editorial Poliglota, els cinc volums de la col·lecció «Follet», **Clavellina i Crisantem**, **El príncep teixidor**, **Ametllonet**, **Estel i Floreta** i **L'herba maleïda** (1933). Els **Contes d'argent** són del mateix moment.

També col·laborà a les publicacions per a infants de l'època, des d'«En Patufet» i el «Violet», conservadors, fins a la liberal «La Mainada», a la segona època de «La rondalla del dijous» (1924), amb les excel·lents il·lustracions dels cignes salvatges i de la vida de sant Francesc, a la seva pròpia revista, «La Nuri» (1925 i 1926), a «Plançons» i al sofisticat «Jordi» (1928). Durant el mateix període, il·lustrà el **Nick** de Carme Karr, **Els camins de la sort** de R. Raventós i les **Rondalles populars** de Serra i Boldú, i féu exposicions a la Sala Reig (1922), a les galeries Dalmau (1925), i a la Casa de l'Ardiaca (1933) amb quaranta-un dibuixos sobre la Barcelona del segle XIX.

EL MÉS PETIT DE TOTS

Als anys de la guerra, Lola Anglada treballà per a les revistes destinades als infants com ara la catalana «Estel» i la catalana i castellana «Mirbal».

Durant aquest període creà un personatge simbòlic, «El més petit de tots», vailet vestit amb la granota blava dels milicians, cofat amb una gorra frígia, aixecant el puny esquerre i portant sempre a la dreta una bandera catalana. Aquest personatge fou una mena de mascota molt popular i fou traduït en forma d'una figureta, que la gent tenia a casa, per l'escultor Paredes.

El 1937 escriví un llibret, que edità la Generalitat, en diversos idiomes, amb textos poètics referents al «més petit de tots». Com tots els seus llibres, aquest volia ésser didàctic. Ara té tota la gràcia d'un testimoni molt vivent d'aquell moment. Hi veiem l'infant que es fa se-

guir pel poble, a la Rambla, i al davant de tothom se'n va a la plaça de la República a oferir-se al President de Catalunya. El retrobem amb les colles de gent que passen el diumenge al camp on aprenen a estimar la natura. Ajudant el pagès perquè pugui deixar la rella i prendre el fusell per a la lluita. Parlant amb l'home del carrer i ensenyant-li a estimar els altres. Condemnant el senyoret de l'automòbil, que es pensava que el món era seu. Amainant les baralles, al port. Admirant les columnes de milicians que se'n van al front. Posant ordre entre les dones que fan cua per als queviures. Protestant de la destrucció de monuments i fent una crida al respecte per l'art i per la història. Fent callar els descontents. Vibrant amb els cants del poble. Evocant, en una visió, el somni de la victòria esperada: «Els braus lluitadors avancen sobre una pluja de flors i branden en l'espai rams de llorer i d'olivera».

POSTGUERRA I REPRESA

Després del desastre, Lola Anglada abandonà la casa de Tiana, on la coneixien massa, i visqué dos anys amagada en un pis que el seu pare li va proporcionar a Barcelona. No pogué publicar res fins als **Contes meravellosos** (1947), quan li fou possible de treure el cap, sota la protecció de l'abat Escarré, de Montserrat.

Les tres nenes. Ceràmica

Després, s'ha posat a viure a la deliciosa casa familiar de Tiana.

Els darrers trenta anys ha realitzat obra variada, il·lustracions, rajoles abarrocades, **bibelots** amb personatges vuitcentistes. Ha publicat encara un llibre per a infants, el **Martinet** (1962), però s'ha dedicat especialment a les pacients reconstruccions del passat, ben documentades en llibres d'indumentària, gravats, ventalls, auques i tires de soldats. Fruit d'aquest treball d'estudi han estat, en gran part, la continuació de la col·lecció de nines començada pel seu pare, que ara es troba a Maricel de Sitges, i una sèrie de publicacions com **La Barcelona dels nostres avis** (1949), les il·lustracions per a les **Visions barcelonines** de Francesc Curet (1954), amb el qual reuní un gran material sobre mobiliari, indumentària i costums del segle XIX, ara conservat a l'Institut del Teatre, de Barcelona, i les col·leccions de gravats, **gouaches**, litografies sobre temes tradicionals, com la sèrie de trenta cases senyorials de la Ciutat de Mallorca. També és una evocació del passat el seu llibre, resum de la seva visió del món, **La meva casa i el meu jardí** (1958).

Ara (1976) escriu les seves memòries.

LA SEVA OBRA

Si en els estudis per a murals i rajoles és visible la seva aspiració neoclàssica, en una forma que recorda molt la de Francesc Galí, plena de concessions barroques i neopopulars, a les il·lustracions no deixa d'acollir una certa atmosfera procedent dels grans gravadors germànics, de Dürer mateix, combinant-la amb un estil cursiu voluntàriament ràpid, emparentable amb el de Xavier Nogués.

Els seus grafismes rics en ratllats expressius, possiblement deriven de Llaverias, però són molt més pacients, aplicats i detallistes. Si els detalls d'arquitectura, mobiliari i vestits revelen sempre el seu coneixement profund de la matèria, com els dels animals i de les plantes, al seu grafisme no hi manquen idealitzacions primitives —de Fra Angèlic—, detalls barrocs molt familiars, per la seva pròpia casa, i tots els tòpics noucentistes de la cistella de fruits, la pageseta amb el cistell o la gerra, l'atzavara, la masia, la vela llatina, els núvols i les orenetes. No hi manca algun toc **arts-déco**, encara que moderat, com el dels estels d'En Peret, que fan pensar en Valentine Hugo.

Els seus conceptes foren sens dubte l'origen de l'art de Maria-Rosa Llongueras, Elvira Elías i Mercè Llimona.

Alexandre Cirici

la nostra LOLA ANGLADA

Parlar de Lola Anglada no és cosa fàcil, però pot esdevenir-ho si tenim en compte que ella ha arribat a totes les llars i que tota una generació de mainada es va divertir i distreure amb el Patufet i el Violet i amb els seus dibuixos i acudits que encara avui encisen els nostres néts quan els hi mostrem.

És cert que Lola Anglada és dibuixant, pintora, escultora, ceramista i contista. Però jo m'atreveixo a dir que té un altre do: És una poetessa delicadíssima i d'un lirisme molt sensible: Mireu-vos el seu Parenostre i l'Avemaria i hi trobareu una font de poesia. Mireu-vos el seu Oratori dedicat a la Verge del Roser i sentireu la música dels seus goigs, i un perfum de roses, i un sublim record per als seus pares estimats. I de les seves gloses verdaguerianes us farà estremir, entre d'altres, La Mort de l'Escolà, en la qual hom sembla sentir el cant de les absoltes i el sospir del seu violí quan l'escolà entra al cel. I tants d'altres...

Ella ens ha transportat i ens ha fet viure dos-cents anys enrera, contemplant les seves colleccions de la Barcelona dels segles XVIIIè i XIXè. Amb les seves estampes de Catalunya, hem après a valorar les bel·leses de la nostra terra.

Qui, d'entre els que hem llegit els seus llibres, no s'ha encisat llegint En Peret, de tanta semblança amb un Peret que molts hem conegut a Tiana, o En Martinet, o la Princesa Margarida, o Monsenyor Llangardaix, o amb El Més Petit de Tots, sortosament reeditat després de restar amagat darrera una muntanya d'anys grisos, o amb tants d'altres llibres d'aquesta entranyablement nostra Lola Anglada, de qui F. Prat i Ubach ha dit: «A

força de crear mites plàstics i literaris nostra Lola Anglada ha devingut un personatge de rondalla, una princesa voluntàriament reclosa en el seu castell-palau de Tiana, des del qual en el lleure esguarda embadalida les dolces ondulacions dels cims que l'envolten i que en el punt just s'abaixen amablement per tal de deixar veure la ratlla horitzontal i blava del mar?»

Tot el món artístic i cultural sap que Lola Anglada viu al nostre poble, i potser algú es pregunta: Què ha fet Lola Anglada per Tiana? I no saben que l'arrelament amb la nostra vila li ve dels seus avantpassats, com ho testimonien la pedra picada de la nostra església parroquial, costejada per ells, o la pedra esculpida amb el nom de Gabriel Anglada i la data de 1863 que es troba en un camí veïnal a redós d'una paret contigua a la seva finca i que és un testimoni d'agraïment per l'arranjament i la millora d'aquell camí.

A Lola Anglada li hem d'agrair que les generacions actuals de tianencs puguin saber pels seus dibuixos com era la plaça de la Vila cent anys enrera en una hora de mercat, amb aquell personatge popular anomenat el «Picotin» que en una cantonada venia pinyons torrats. I com era el «Peral», carruatge per a transportar fins a dotze persones, tirat pels cavalls d'en Feliu Barbeta o de les Tartanes, i que transportava els nostres avis de Montgat a Tiana. O com era la sala Giralt amb aquelles enormes i artístiques aranyes i amb les seves dues «camarilles», una per als músics i una altra per a les autoritats. O l'hostal que era parada obligatòria per als traginers que es dirigien a la nació veïna pel Camí dels Francesos. O la gràcia de les nostres masies, o la visió de com era un bateig quan la parròquia era a l'església de l'Alegria.

I, potser per damunt de tot, hem d'agrair-li l'oferta de decoració de l'església parroquial que, per a vergonya de tots els tianencs, no va ser acceptada i de la qual ha restat, únicament, un projecte considerat com una de les seves millors obres i, probablement i íntimament, una de les més estimades per ella.

Podríem, encara, parlar de moltes més coses i de més obres seves, però altres veus autoritzades ho faran amb més exactitud. Cal, però, dir finalment que tots els tianencs no podíem, per dignitat col·lectiva, esperar més a retre aquest homenatge, ni podia restar un adult o un infant sense que sabés qui és i què representa per a tots aquesta gran dona catalana: Lola Anglada i Sarriera.

Josep Canals i Romans

EXPOSICIÓ HOMENATGE

catàleg

AGELL, Roser

ALCOY

ALVAR

BAQUÉS

BARBA

CESC

CLAVÉ

CURÓS

ERWIN BERTHOLD

FONT DIEZ

FREIXES CORTÉS

GABINO

GIRONA, Maria

GRAU SANTOS

GUINOVART

HERNÁNDEZ PIJUAN

IBARZ

LLOVET

MIRÓ

MUNDO

MUXART

ORTUÑO

PASCUAL J. C.

PLÀ DOMÈNECH

PONÇ

RÀFOLS CASAMADA

ROCA SASTRE

TÀPIES

THARRATS

TODÓ

TONI ROVIRA

TUR COSTA

VILÀ

VILA CASAS

VILADECANS

La Comissió Organitzadora té interès a remarcar que els artistes que han manifestat la seva voluntat de participar a l'Exposició Homenatge són molts més que els que hi figuren. Agraïeix la generositat de tots, i lamenta que la limitació d'espai hagi obligat a exhibir només aproximadament la meitat de les obres ofertes.

organitza i patrocina

L'Obra Cultural de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis

colaboren

Departament d'Ensenyament i Cultura de la Generalitat de Catalunya

Comisió Homenatge a Lola Anglada del poble de Tiana